

Sygn. akt I USK 126/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania U. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Ostrowie
Wielkopolskim
o świadczenie rehabilitacyjne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 lutego 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu
z dnia 8 lutego 2022 r., sygn. akt V Ua 39/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2021 r., IV U 140/20, Sąd Rejonowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu oddalił odwołanie U. D. od decyzji z dnia 6 maja 2020 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddziału w Ostrowie Wielkopolskim, odmawiającej jej prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu wyrokiem z dnia 8 lutego 2022 r., V Ua 39/21, oddalił apelację wnioskodawczyni.

W skardze kasacyjnej ubezpieczona zarzuciła naruszenie: 1) art. 18 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1732 ze zm.; dalej także jako ustawa zasiłkowa); 2) art. 386 § 4 w

związku z art. 278 i art. 286 k.p.c.; 3) art. 278 w związku z art. 286 k.p.c.; 4) art. 382 w związku z art. 378 § 1 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej oraz występowaniem istotnego zagadnienia prawnego. Podniosła, że Sądy pierwszej i drugiej instancji dopuściły się naruszenia fundamentalnych zasad prawa procesowego, to jest art. 278 w związku z art. 286 k.p.c. Wskazała, że w przypadku, gdy w opiniach biegłych znajdują się nieścisłości i luki uniemożliwiające stanowcze wyjaśnienie istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy kwestii spornej, wymagającej wiadomości specjalnych, sąd powinien skorzystać z uprawnienia przewidzianego w art. 286 k.p.c. i zasięgnąć opinii tych samych, ewentualnie - w razie konieczności - innych biegłych sądowych, zwłaszcza przy bezspornym wyjaśnieniu, czy ubezpieczony jest niezdolny do pracy i jego rokowań do odzyskania zdolności do pracy w następstwie kontynuowanego procesu leczenia lub rehabilitacji leczniczej (w rozpatrywanym przypadku w okresie świadczenia rehabilitacyjnego).

Skarżąca twierdziła ponadto, że Sądy dopuściły się naruszenia art. 18 ustawy zasiłkowej. W ocenie skarżącej Sądy powinny dokładnie badać, czy po wyczerpaniu zasiłku chorobowego ubezpieczony jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy. Zdaniem wnioskodawczyni w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące zasięgania opinii tylu biegłych, ilu będzie koniecznych, aby usunąć nieścisłości i luki uniemożliwiające stanowcze wyjaśnienie kwestii istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wymagania konstrukcyjne skargi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c., nakładając na skarżącego między innymi obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozstrzygnięcie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, lecz także przy rozpoznawaniu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Skarżący powinien dostrzegać zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurystyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 kwietnia 2021 r., I USK 214/21, LEX nr 3245418, z 29 kwietnia 2021 r., I USK 128/21, LEX nr 3245435; z dnia 29 kwietnia 2021 r., I USK 99/21, LEX nr 3270192).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto także, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, to jest bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej

wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepublikowane). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania obarczone jest błędem logicznym, bowiem strona skarżąca w kontekście tych samych przepisów, co do których formułuje istotne zagadnienia prawne, podnosi również zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, co wzajemnie się wyklucza. Skoro określone przepisy wywołują poważne wątpliwości, które wymagają interwencji Sądu Najwyższego dla ich rozstrzygnięcia, to Sądy orzekające nie mogły ich w sposób oczywisty, rażąco naruszyć.

Niezależnie od powyższego skarżąca nie zdołała wykazać, że konieczne jest rozstrzygnięcie formułowanych przez nią zagadnień prawnych. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że sąd nie może samodzielnie dokonać ustaleń dotyczących stanu zdrowia i stopnia naruszenia sprawności organizmu pod kątem zachowania lub braku zdolności do pracy. Ograniczenie samodzielności sądu w zakresie dokonywania ustaleń wymagających wiadomości specjalnych, wynikające z art. 278 § 1 k.p.c. obejmuje również ocenę wzajemnego powiązania ustalonych schorzeń i skutków tych relacji oraz stosowanych procedur leczniczych dla ustalenia przesłanki całkowitej niezdolności do pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2009 r., I UK 138/09, LEX nr 570122). Sąd nie może - wbrew opinii biegłych, dostarczających sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o konkretne świadczenie - oprzeć się na

własnym przekonaniu, zasadach logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej, które to kryteria ze zrozumiałych względów nie obejmują specjalistycznej wiedzy medycznej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2009 r., II UK 211/08, LEX nr 509035).

W wyroku z dnia 31 stycznia 2017 r., II UK 644/15 (LEX nr 2237411) Sąd Najwyższy podkreślił, że oceniany z uwzględnieniem reguł wykładni gramatycznej art. 18 ust. 1 ustawy zasiłkowej wymaga, aby po wyczerpaniu prawa do zasiłku chorobowego, to znaczy po upływie maksymalnego terminu jego pobierania, nadal (czyli bez przerwy, ciągle) występowała niezdolność do pracy oraz żeby istniały rokowania odzyskania zdolności do pracy w następstwie kontynuowanego procesu leczenia lub rehabilitacji leczniczej, ale równocześnie nie określa terminu, w którym ma nastąpić odzyskanie zdolności do pracy. Dla uznania, że warunek ten jest spełniony, wystarcza więc jedynie to, aby istniały rokowania odzyskania zdolności do pracy w wyniku dalszego leczenia lub rehabilitacji leczniczej. Termin 12 miesięcy, a właściwie nie dłuższy niż 12 miesięcy, wyznacza natomiast art. 18 ust. 2 ustawy, który jednak, co również wynika z jego wykładni gramatycznej, nie jest przepisem określającym warunki (jeden z warunków) nabycia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, lecz przepisem wyznaczającym jedynie maksymalny termin wypłaty tego świadczenia.

W rozpoznawanej sprawie przeprowadzono dowód z opinii biegłych lekarzy specjalistów z zakresu ginekologii i medycyny pracy, których opinie dały podstawy do ustalenia, że stan zdrowia ubezpieczonej wyklucza wykonywanie pracy fizycznej innej niż lekka (pracy stojącej, wymagającej dźwigania), co dało podstawę uznania przez Sąd Okręgowy, że ubezpieczona nie rokuje odzyskania zdolności do wykonywania pracy fizycznej (choć opinie nie posługują się terminem "rokowania odzyskania zdolności do pracy", to w istocie tej oceny dotyczą). W związku z tym Sąd Okręgowy uznał, że nie przysługuje jej prawo do (dalszego) świadczenia rehabilitacyjnego, które może być przyznane, gdy istnieją szanse na odzyskanie zdolności do pracy w następstwie kontynuowanego procesu leczenia lub rehabilitacji leczniczej. Skarżąca, formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, próbuje w istocie podważyć te ustalenia, co na tym etapie procedowania nie jest dopuszczalne. Sąd Najwyższy związany jest bowiem

ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), co oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20).

Z podanych względów Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.